

Folkmusiken håller på att återvinna sin popularitet.

Spelmansförbundets första uppvisningar i Nyköping och Oxelösund lyckade. — Mera folkmusik från förr skall nedtecknas.

I dessa jazzens tider är det roligt att få höra svenska toner från forna dagar. Därtill framsprungna på gamla fioler, hanterade av bygdespelmän. Det är något särskilt med denna musik, folklåtarna, komponerade i de enkla stugorna. Skogens sus, bäckens porlande, fåglarnas kvitter, sådant som människorna voro mera förtrogna med förr, detta liksom festglädje och bröllopsfröjd hör ett lyssnande öra, när de gamla spelmännen spela upp sina låtar.

Att Södermanland icke står efter när det gäller folkmusik, det hade man tillfälle höra vid lördagens spelmanuppvisning på läroverket i Nyköping. Den huvudsakliga delen av det rikhaltiga program, som därvid utfördes, upptog nämligen låtar, från vår egen provins, och ehuru det var nio spelmän, som uppträdde med ett flertal nummër var, hade de alla olika musik att bjuda på.

Äldst i gruppen av spelmän, anslutna till det i midsomras under bygdeungdomstinget i Malmköping bildade Södermanlands spelmansförbund, är Anders Andersson i Lästringe. Han är en vit-skäggig gammal man på omkring 75 år, men till själen är han nog bra mycket yngre. Som den äldste kom han också i teten för spelmännen, när dessa intågade, och han spelade därvid en sörmländsk gånglåt. Näst efter i ålder äro A. F. Bergström, Tystberga, och Alb. Boström, Valla, båda ha nått över 70-talet. Det var nöjsamt att vid denna första uppvisning av det nystartade förbundet få se och höra tre så värdiga gamla grånade representanter för vår vackra folkmusik.

Anders Andersson inledde så själva uppvisningen med fyra låtar, som i toner skildrade ett gammaldags bröllop, samt vidare några gamla polkor. Han spelar på ett gammaldags sätt med en säregen stråkföring. Kraftiga applåder.

Efter honom spelade Bergström, Tystberga. Fastän han har två fingrar på vänstra handen skadade, just den hand med vilken han måste utföra greppen, hanterade han liksom Andersson sin fiol med verklig kläm. Han inte bara spelade. Han sjöng också och var riktigt smätrevlig. Boström från Valla trädde härefter fram och spelade några pigga valser från Värmland och ett par tre låtar från sockarna i västra Södermanland. Han var även värd de livliga applåder, som publiken frikostigt ägnade en och var av spelmännen.

Dessa tre äro som nämnts de äldsta och göra sig särskilt förtjänta av erkännande för att de trots de över 70 åren med synbarligen ungdomligt intresse — en spelman är förstas alltid ung — såsom medlemmar av spelmansförbundet verka för att bland allmänheten sprida kännedom om gamla svenska toner. Så här i förbigående må en förhoppning framställas om att våra yngre spelmän ha samma energi och entusiasm, då det är fråga om att lära svenska folket njuta av och värdesätta det kulturarv, som denna folkmusik från förfädrens tid utgör.

Nyköpings egen spelman, J. Lilja, som tillhör det vällovliga skomakarskräet, spelade härefter upp, sekunderad av Hj. Björklund från Oxelösund. Den sistnämnde är för övrigt hamnarbetare i sin dagliga gärning, och man skulle kunna tro att fingrarna bleve stela, när man har ett sådant yrke. Därmed må vara hur som helst, men spela kunde båda två, och det riktigt ändå. Utom sina duettnummer utförde var och en av dem några solon. Lilja tyckes vara flitig med att samla upp låtar. Han utförde sådana som han lärt av spelmän eller nedtecknat i flera av socknarna kring Nyköping. En låt var efter spelman Forsman i Tunaberg.

En före detta Strängnäsbo G. Sjögren, numera boende i huvudstaden, hade vidare sin del av programmet och spelade bl. a. ett stycke, som en gammal släkting till honom var pappa till. Så följde några nummer av en Östgötaspelman, Ivar Hultqvist, som var vad man brukar säga en baddare att spela. Spelmansförbundets sekr. folkskollärare G. Wetter, Katrineholm, som härpå uppträdde, har en alldeles särskilt vacker klang och varm känsla i sin musik. Och Seth Carlsson

från Strängsjö visade sig likaledes som en mycket angenäm bekantskap.

Programmet avslöts med några låtar av den äldste igen, Anders Andersson nämligen, och så tågade spelmansskaran ut, allt under det Andersson ånyo gick i teten, spelande med liv och lust.

Men det var en ung man på läktaren, till vilken ref. vill rikta ett par ord. Applådera gärna hur länge och mycket som helst. Men slå inte ihop händerna på det där särskilt bullrande sättet, så att det blir vad man skulle kunna kalla luftsmällar. Ihållande applåder äro nog stämningsförjagande utan att vederbörande göra sig skyldiga till kraftprov och konster.

Emellertid, det var en lyckad uppvisning. I betraktande av konkurrensen med andra tillställningar, var tillslutningen god, i det närmaste 200 personer. Det är möjligt att uppvisningen göres om någon gång fram på vårkanten. Då samlas vi kanske dubbelt flera.

Spelmansstämma i Oxelösund.

På söndagen hade allmogespelmännen uppspelning i Oxelösund inför en ovanligt talrik publik, som med hjärtliga applåder belönade prestationerna.

Vid ett sammanträde, som hölls samma dag under ordförandeskap av spelman Seth Carlsson, Strängsjö, beslöts att äldre sörmländska låtar skulle upptecknas och samlas i ett arkiv. Beslut fattades att åt spelman Olov Andersson, Åhus, såsom den förnämsta experten på området, uppdraga att uppteckna och sovrä det material, som kunde uppbibras. I första hand borde polskor, gånglåtar, vall-låtar och folkvisor bevaras. Vidare beslöts att en spelmanmatrikel skulle upprättas, innehållande uppgifter på spelmannens födelseår, bostadsort, repertoar m. m. Till revisorer utsågos hrr J. E. Lilja, Nyköping, och Hj. Björklund, Oxelösund, med hr Bergström, Tystberga, som suppleant.

De gamla sörmländska spelmanlåtarna skola upptecknas.

I Södermanlands spelmansförbunds uppspelningsstämma på lördagen och söndagen i Nyköping och Oxelösund deltog nio spelmän, nämligen Anders Andersson, Lästringe (75 år), Alb. Boström, Valla (72 år), A. F. Bergström, Tystberga (72 år), J. E. Lilja, Nyköping, Hj. Björklund, Oxelösund, Gunnar Sjögren, Stockholm, Ivar Hultqvist, Norrköping, folkskollärare G. Wetter, Katrineholm, och handlanden Seth Carlsson, Strängsjö. Trots att flera andra tillställningar voro anordnade samtidigt — bl. a. gluntafton av hrr Chambert från Katrineholm och Köhler — hade stämman i Nyköping lockat 250 personer. I Oxelösund närvaro 230. Åhörarna applåderade livligt de olika spelmännen.

I Oxelösund hölls ett sammanträde med de närvarande spelmännen. Som bekant planerar spelmansförbundet uppläggande av ett arkiv över gamla sörmländska låtar. Det beslöts nu att kalla den kände upptecknaren av dylika låtar, Ola Andersson från Åhus i Skåne, att närvara vid den spelmanstävlan, som nästa sommar kommer att hållas, troligen i Nyköping. Han skulle då uppteckna de låtar, som föredrogos av spelmän, vilka icke själva hade dem upptecknade eller voro i stånd att själva uppteckna dem. De spelmän, som så kunna, skola själva uppteckna låtarna och insända dem till arkivet, vilket skall ordnas av hrr Wetter och Seth Carlsson. Upplöses arkivet, skall det överlämnas till läns museet i Nyköping.

Veckokronika.

Den stora attraktionen under denna vecka har för Katrineholm varit den stora sammantraden på Folkets hus rörande stadsfullmäktige, som man på arbetarrit mindre glad åt och utsatt Skälen därtill äro ju förresten lika, men det finns ingen anledning här gå in på desamma. Undersökt, som fick utgåöra svar på sträckning som socialdemokratiska fullmäktigegruppen fick av och väljare, vilket allt ovetter ett knyst. T. o. m. Kåa te beskedligt och fann sig i sitt ett fromt lamm som skall klästränge husbonde. Tänk

stadsfullmäktigegruppen på offentlig skulld fått på taf det väl blivit minst en tvåspillet!

På tal om skolor så skall skolor i sinom tid få en ny orolärare efter hr Junnell och relsen har kallat fyra av de provs avläggande. Överlärd Katrineholm saknar tyvärr i dre tilltalande poänger. Sålunkåren lagt sig i detta val på icke stärker kårens anseendelen av kåren, bestående lärarkrafterna, ha agiterat rander vikarien, som lärarinvara synnerligen lämplig lärareposten, under det adelen av kåren, huvudsakligde yngre, manliga lärarkraftstäm agiterat mot den rnen och krävt en akademi karl. Ty, se, det är några lskolan, som tagit studentel

Nu ska' inte underteckna ma frestelse som lärarkåre med pekpinne och säga arelsen att den och den skden och den ska' Ni inte lärare, jag bara hoppas, arelsen väljer en karl, skinn på näsan och kan fader lärarinnorna och striherrarna med studentmössjobbet: att lära ungarna b c d!